

viribus enitendum ut disciplinae Scholares ea perfectione tradantur, ut nil eorum desideretur quae temporum ratio scientiarumque incrementum expostulant.

88. — Eo etiam animo ut scholis officialibus per concursum sub debitis cautelis praefici valeant, qui in hisce catholicis scholis studiorum curricula perficient, enixe conabuntur in scholis officialibus periculum obeuntes, diploma seu instrumentum a civilibus magistratibus obtinere de eorum ad docendum idoneitate testimonium reddens.

89. — Schola Normalis pro masculino sexu Sacerdoti, pro inspectione Scholarum et vigilantia deputato, quique proinde Sacerdotibus inspectoribus scholarum dioecesis praest, regenda commendetur; quae vero pro foeminis statuatur, alicuius pia foeminarum Societatis curae subiiciatur.

90. — Supradicta decreta in robore persistere ac manere volumus usque dum praesentes temporum angustiae non mutabuntur. Quod si processu temporis Sodalitas aliqua pia Scholarum Christianarum, tum virorum tum mulierum, ut in omnium est votis, Catholicarum Scholarum huius Provinciae directionem assumere velit, locorum Ordinarii poterunt statuta praedicta moderare prout opportunius videbitur, attentis Sodalitatis regulis agendique ratione.

TITULUS IV.

DE INSTITUTIONE CLERICORUM.

CAPUT I. — *De Seminariis.*

91. — Quanta fuerit quovis tempore Ecclesiae sollicitudo in studiosa iuventute praecipue clericis imbuendis cum pietate tum etiam scientiis, vel ex hoc uno patet, quod ab antiquissimis temporibus hunc in finem ubique locorum scholae fuerint erectae ab iis quibus gregis Christi cura demandata est.

92. — Forma vero in Seminariis servanda ita a Concilio Tridentino fuit praescripta, ut nequaquam Episcoporum arbitrio relictum sit pro lubitu illam amplecti vel reiicere seu moderare, quin imo ipsi adhaerendo ad praxim est reducenda.

CAPUT II. — *De Seminariorum forma ad normam Tridentini redigenda.*

93. — Quum laeti conspiciamus nullam in nostra Provincia inveniri Dioecesim in qua Seminarium erectum non sit, hoc unum pro viribus curandum, ut finem quem sibi proposuit hac in re Concilium Tridentinum assequi in nostra Provincia conemur. Quapropter:

94. — Episcopos Comprovinciales hortamur ut prope Ecclesiam Cathedralem Seminarium constituatur, nisi contrarium suadeant gravissima rerum adiuncta: ita enim alumni poterunt sine magna temporis iactura in ecclesiasticis ritibus exerceri solemnioribus in festis ibidem inservientes.

95. — Quamvis Tridentina Synodus (sess. 23 cap. 18

de Ref.) Seminarium Magnum a Parvo minime distinguat, sed generatim de Seminario loquatur; utrumque tamen, menti eiusdem obsequentes, praecipimus erigendum. Sicubi enim ex Episcoporum relationibus Sac. Congr. Concilii reperit Magnum tantum adesse, illud scilicet in quo superiores disciplinae seu philophicae et theologicae tradi solent, sedulo curat eosdem excitare ad Parvum pro inferioribus disciplinis erigendum, sive ampliatis Seminarii iam existentis aedibus, sive aliis funditus excitatis.

96. – Tam in Parvo quam in Magno Seminario, pro modo facultatum et singularum Dioeceseon amplitudine, certus numerus locorum gratuitorum, vulgo *becas*, constituatur ad totidem pueros Dioecesis instituendos, vel aliarum Dioecesium, si in Dioecesi minime reperiantur.

97. – Gratuita eiusmodi loca pauperum filiis praecipue concedantur, qui perfecti seminaristae partes in propria retulerint persona.

98. – Praeter eiusmodi gratuita loca et alia instituantur oportet, in quibus ad arbitrium Episcopi pars tantum expensarum ab alumniis pro victu exigatur et institutione, in eorum praecipue favorem qui, ceteroquin digni, non adeo affluunt divitiis ut omnes sumptus pro se erogatos a Seminario numerata pecunia possint aequare.

99. – Filii illegitimi arceantur a Seminario. Si vero sermo fiat de adulterinis, hi etiam legitimatedi minime recipiendi. (S. C. C. in *Nullius* 15 Aug. 1836).

100. – Pariter arcendi sunt, generatim loquendo, qui aliqua irregularitate laborant; profugi vel expulsi ab ordinibus et congregationibus religiosis; qui legere competenter et scribere non valent; qui duodecimum

ad minus aetatis annum nondum attigerint; et quorum indoles et voluntas spem nullam afferant, eos ecclesiasticis ministeriis perpetuo inservituros.

101. – Supradictis qualitatibus indefectibiliter ornari debent quotquot ad sacerdotium aspirant, et locum ibidem gratuitum aut reductionem pensionis ad expensas exoptulant. Si enim propriis expensis alantur, nihil vetat quominus cum ipsis quoad aetatem dispensetur.

102. – Quum praecipuus Seminariorum finis sit adolescentes ad pietatem et religionem clericis consentaneam informare, quumque incredibile sit quantum eiusmodi finis praepediatur per commercium cum adolescentibus qui ad temporalem saeculi pompam potius quam ad clericalem militiam aspirant; nulla de causa in Seminario recipiantur, ii quorum indoles et voluntas nullatenus spem afferant eos ecclesiasticis muneribus perpetuo inservituros, etiamsi sumptus, quos pro eorum institutione Seminarium erogaverit, sese integre satisfacturos, ad hoc etiam data cautione, promittant.

103. – Ne tamen institutio christiana negligatur eorum qui ad clericalem militiam minime aspirant, hortamur Episcopos ut quamprimum Collegium humaniorum litterarum erigant, in quo doceatur quidquid necessarium sit ut discipuli rite praeparentur ad disciplinas Professionum civilium.

104. – Omnes alumni Seminarii Magni interni sint. Similiter ad Parvum Seminarium alumni interni tantum admittantur.

105. – Si vero redditus et obventiones non sufficiant ad sustentationem sufficientis numeri alumnorum in Seminario Parvo, totis viribus occurrendum erit huic haud levi incommodo: interim tamen tolerari poterit ut nonnullis etiam externis alumniis praefati Seminarii

Parvi accessus pateat: quo in casu curabit Episcopus ut aditus istorum externorum sit ipsis proprius a principali diversus, et quo tempore in Seminario externi commorantur ab internis omnino secernantur, contubernio ipsorum proprio designato.

106. — Iuxta praescriptum Conc. Trid. (sess. 23, cap. 18 de Ref.) quilibet Episcopus deputationem instituat ad ea quae pertinent ad administrationem bonorum temporalium Seminarii moderanda: quae deputatio constare debet duobus canonicis et duobus clericis civitatis. Canonicorum unus ab Episcopo, alter a Capitulo est eligendus; clericorum quoque unus ab Episcopo, alter a Clero eligi debet.

107. — Semel ita deputati inamovibilitate gaudent; unde non nisi legitima intercedente causa ab Episcopo poterunt amoveri.

108. — Deputati absentes vel impediti per alios subrogentur; subrogatio vero facienda ab iis, a quibus facta est electio deputati absentis vel impediti (S. C. C. in *Arboren.* 31 Mart. 1855).

109. — In iis quae pertinent ad administrationem bonorum temporalium Seminarii, licet supradictae Deputationis consilio stare Episcopi minime teneantur, ipsam tamen tenentur audire; adeo ut, non auditis deputatis, peracta omni prorsus valore destituantur, si una excipiatur compulsio ad portionem Seminario debitam, cuius facultas ad unum Episcopum spectat. (S. C. C. in *Nullius* 1595).

110. — Nihil vetat quominus pro hac deputatione eligatur qui forte ab Episcopo antea fuerit electus pro Deputatione, cui vigilantia supra Seminarii disciplinam debet demandari. (S. C. C. in *Buscoducen.*, 21 Iunii 1879).

111. — Ad deputatorum munus eligi nequeunt Regulares vel Religiosi votorum simplicium, vel qui ad instar religiosorum vitam agunt communem sub regula ab Apostolica Sede probata, cuiusmodi sunt Patres Oratorii (S. C. C. in *Auximana* 15 Iul. 1893).

112. — Moderatores et officiales Seminarii ad Deputatos eligi minime decet: nemo enim iudex in causa propria. Ast si clerus in civitate deficiat, ad tempus eligi poterunt etiam officiales Seminarii, saltem ubi Seminarii bonorum temporalium administratio ipsis minime sit commissa. (S. C. C. in *Cantonis Ticini* seu *Luganen.* 20 Ian. 1893).

113. — Quum difficulter posset totus clerus Dioeceseos ad deputatos eligendos convenire, electio deputati de clero civitatis fiat ab ipso clero urbano.

114. — Quod si cleri copia in urbe deficiat, poterit, ad tempus iisdemque perdurantibus rerum adiunctis, electio etiam per schedas committi Vicariis Foraneis, tanquam cleri dioecesani repraesentantibus. (S. C. C. in *Cantonis Ticini* seu *Luganen.* 20 Ian. 1893).

115. — In electione deputati de clero civitatis ab ipso clero canonici ad suffragium ferendum una cum clero non sunt admittendi.

116. — Cum ex praescripto Concilii Tridentini (sess. 23, cap. 18 de Ref.) constet rationes reddituum Seminarii Episcopum annis singulis accipere debere *praesentibus duobus a capitulo et totidem a clero civitatis deputatis*; praeter dictam deputationem, et alia ab episcopo singulis annis adhiberi deberet ad reddituum Seminarii rationem accipiendam. Haec autem deputatio constare debet duobus canonicis, electis a Capitulo, et duobus clericis civitatis, ad hoc etiam a clero pariter deputatis. Ast ubi neque canonicorum, neque cle-

ricorum copia sufficiens habetur, deputatio pro bonorum temporalium administratione huius alterius deputationis una cum Episcopo munus adimpleat.

117. — In revisione tamen et solidatione computorum, Episcopus deputatorum consilium audire quidem tenetur, non tamen sequi. (S. C. C. in *Fundana*, 26 Mart. 1689).

118. — Sicubi Capitulum Ecclesiae Cathedralis minime sit erectum, administrationi Seminarii « providendum per deputationem graviorum et seniorum de clero, loco deficientium capitularium, ad formam in « reliquis S. Concilii Tridentini ». (S. C. C. in *Pinhelen*. 15 Ian. 1791). — (Denique prae oculis habeatur Instructio S. C. Concilii ad Episcopo Americae Meridionalis 15 Martii 1897)¹.

CAPUT III. — *De disciplina in Seminariis servanda.*

119. — Ea est ecclesiasticae disciplinae consuetudo, ut ubi aliqua multorum capitum communitas coalescit, ibi peculiare constitutionum corpus redigatur, ac perpetuo servandum demandetur. Hinc huius Ecclesiasticae Provinciae Seminaria habeant suas leges et constitutiones ad normam dicendorum condendas vel reformandas, quibus alumni in scientiae et sanctitatis Christi ministri congruae assecutionem dirigantur.

120. — Sic autem statutis legibus pro Seminariis, invigilent sedulo Episcopi ut adamussim observentur. Hunc in finem saepius per annum Seminarium invisent.

121. — Potissima autem cura Episcoporum in condendis Seminariorum legibus haec debet esse, ad alumnos praeprimis in honestate effingendos, in excolendis virtu-

¹ V. App. n. 5.

tibus, in sincero pietatis studio fovendo corroborandoque: nisi enim vitiorum labe eorum animi penitus expurgentur, et virtutibus paulatim acquisitis fulciantur, haud digni evadent Christi ministri: ipsi enim virtutum omnium exemplaria, quae fideles imitentur, esse debent. Sed quia fideles etiam edocere debent, oportet ut pietatem ac sanctimoniam apta scientia comitetur; hoc enim sacerdotalis dignitatis perfectio exigit secundum S. Bernardi (Serm. in Nativit. S. Ioannis) effatum: « Tantum lucere, vanum; tantum ardere, parum; lucere et ardere, perfectum ». Igitur ut Seminariorum alumni, qui in spem Ecclesiae succrescunt, deinde sacerdotali munere rite fungantur et strenui sint fidei christianae adsertores, oportet ut eorum mentes animique sensim sine sensu per aptam vivendi rationem in Seminariis instituantur ac excolantur; sicque eorum animis ad pietatem ac scientiam domesticae disciplinae observantia perpolitus, commendabiles fidelibus imo et extraneis reddentur Christique Ecclesiae commodo et utilitati erunt.

122. — Moderatores et Curatores Seminariorum erunt: Rector, qui cum per se, tum per alios ad singula munera deputatos, Seminarii curam habet; Vice-Rector seu qui immediate curam habet de custodia disciplinae; Vice-Rectoris Substitutus seu Minister (qui et Praefecti studiorum munere fungi potest) cuius est famulis invigilare, deque domus suppellectili et munditiae curam habere; Magister Spiritus, qui rebus ad spiritum et conscientiam pertinentibus praeerit; Alumni qui sub nomine praefecti singulis contubernis a Rectore designatis praesunt, qui Vice-Rectori suberunt, eumque, prout ipse constituerit, per se vel per suum Substitutum in disciplinae custodia iuvabunt.